

knjige Lagunine

VREME
i Laguna
preporučuju

Istorijske knjige

Istorija i legenda

Književna i istorijska dela koja na različite načine oživljavaju srednjovekovnu Srbiju

Istorijski romani spadaju u najpopularnije žanrovske knjige, i često se razvrstavaju po prostoru i epohi kojim se bave. Za razliku od drugih nacionalnih književnosti, kod nas je srednjovekovna Srbija iz nekog razloga retko bila tema književne obrade. S izuzetkom nekada popularnih istorijskih romana Slavomira Nastasijevića i Dušana Baranina, romana Dobrila Nenadića i po jedne drame Ljubomira Simovića i Siniše Kovačevića, teško je setiti se drugih pokušaja literarne rekonstrukcije srpskog srednjeg veka.

Ali, s usponom žanrovske književnosti i kod nas, odnedavno je tek ova epoha u većoj meri ušla u žižu interesovanja ovdšnjih pisaca, a zatim i čitalaca. Roman Dejane Stojiljkovića *Duge noći i crne zastave* već nekoliko godina ne silazi s knjižarskih top-lista. Radnja romana odigrava se u vreme uoči Kosovske bitke, a njegovi junaci su Lazar Hrebeljanović, Toplica Milan, Ivan Kosančić, kraljević Marko Mrnjavčević i druge ličnosti iz istorije i epske poezije. Žanrovski se ovaj roman određuje kao istorijsko-fantastični, pošto Stojiljković istoriji pristupa na način na koji su to u svojim delima činili, na primer, Dejvid Gemel ili Nil Gejmen. Da bi epohu u svom romanu uverljivo rekonstruisao, Stojiljković je iščitao veći broj istorijskih studija, a prikupljeno znanje poslužilo mu je i za upravo objavljenu knjigu koju je napisao zajedno s Vladimirom Kecmanovićem. Reč je o naslovu *Nemanjići – U ime oca*, prvoj knjizi trilogije o Stefanu Nemanji iz planirane serije knjiga posvećenih srpskoj srednjovekovnoj dinastiji. Ideja za knjige o Nemanjićima potekla je od Dragana Bjelogrića, koji je angažovao Stojiljkovića i Kecmanovića da napišu scenario za televizijsku seriju o Nemanjićima, koja je trebalo da se emituje naredne godine, kada se navršava 800 godina od krunisanja prvog srpskog kralja Stefana Prvovenčanog. Kako sredstva za snimanje serije nisu obezbeđena, Kecmanović i Stojiljković su scenario pretočili u višetomnu povest, čiji je prvi deo upravo trilogija o životu Stefana Nemanje. Prva knjiga ove trilogije, ilustrovana crtežima Dragana Paunovića, donosi priču o Nemanjinom odrastanju od dečaka do ratnika sa životnom misijom da od male Raške stvori slobodnu i nezavisnu srpsku državu. U drugoj knjizi, koja bi trebalo da se pojavi početkom jeseni, biće ispričana priča o ratniku koji postaje državnik, a u trećoj, čije je objavljivanje planirano za kraj godine,

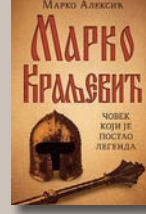
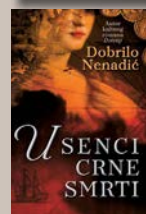

priča o državniku koji je ostvario svoje životno poslanje, napustio vlast i otišao u manastir. Za sledeću godinu autori su planirali pisanje trilogije o Svetom Savi.

Pomenimo još nekoliko romana iz „Lagunine“ ponude koji se bave srpskim srednjim vekom. Dobrilo Nenadić, autor poznatih naslova *Dorotej*, *Despot* i *žrtva*, *Brajan* i *Roman o Obiliću*, autor je i romana *U senci crne smrti*, objavljenog u izdanju „Lagune“. Glavni junak knjige je Đurđe, unuk

slepeg srpskog despota Stefana Brankovića. Godine 1510. on je mornar na venecijanskom trgovačkom brodu koji kraj afričke obale zatiče kuga. *U senci crne smrti* roman je o Đurđevim doživljajima, o Veneciji na vrhuncu moći, ali i o tragičnoj sudbini poslednjih srpskih despota Brankovića. Neobičnom ličnoću grofa Đorđa Brankovića (1645–1711), koji se predstavljao kao poslednji potomak srpskih despota i sanjao o obnovi srpske države, jednim delom bavi se kulturni roman Radoslava Petkovića *Sudbina i komentari*. Roman Milovana Vitezovića *Sveta ljubav* pripoveda o legendarnoj ljubavi Jovana Vladimira, vladara Zete, i Theodore Kosare, ćerke bugarskog cara Samuila; u trileru *Jovanovo zaveštanje* Vanja Bulić se bavi sudbinom *Miroslavljevog jevanđelja*, dok Zorica Kuburović u romanu *Gospodarica Ana*, kroz priču o rođaci Stefana Nemanje koja se udala za pripadnika slavne venecijanske porodice Dandolo, govori o životu i sudbini žena u srednjovekovnoj Srbiji, ali i o IV krstaškom ratu, u kojem je Carigrad 1204. spaljen i opljačkan.

Pored ovih naslova, „Laguna“ je objavila i četiri istorijsko-publicističke knjige o srpskim srednjovekovnim vladarima iz pera novinara Luke Mičete, bivšeg urednika NIN-a i generalnog direktora Tanjuga. To su biografske knjige *Stefan Nemanja s podnaslovom Rađanje evropske Srbije*, zatim *Stefan Prvovenčani – Biografija prvog srpskog kralja ili Zašto Srbi nisu katolici*, kao i *Stefan Dečanski – Biografija najnesrećnijeg srpskog vladara* i *Despot Stefan Lazarević – Biografija prvog Beograđanina*. Srpskom srednjovekovnom istorijom bavio se i Marko Aleksić, arheolog i kustos Narodnog muzeja u Beogradu, i u knjizi *Marko Kraljević* dao prvu biografiju istorijskog Marka Mrnjavčevića, rekonstruisao njegovu epohu i ponudio svoje objašnjenje kako je jedna ličnost koja se smatra istorijski beznačajnom postala centralna figura srpskog i južnoslovenskog eposa.

Edicija Talasi

GRUPA AUTORA

Priče o Kosovu

Pruredili: ALEKSANDAR ILIĆ I IGOR MAROJEVIĆ

U „Laguninoj“ ediciji „Talasi“ objavljuju se tematske zbirke priča domaćih autora, a najnovija knjiga ove edicije koje će se uskoro pojaviti iz štampe za temu ima – Kosovo.

Njime su se na različite načine i u različitim registrima u svojim pri-povetkama bavili Vuk Drašković, Nele Karajlić, Aleksandar Ilić, Vladimir Kecmanović, Bojan Tončić, Marko Vidojković, Dejan Stojiljković, Ljiljana Dugalić, Muharem Bazdulj, Igor Marojević, Miroslav Toholj, Ana Radmilović, Vesna Kapor, Vule Žurić, Branislav Janković i Srđan V. Tešin. Priče iz ove knjige govore o vremenu u rasponu od 1389 – što je i naslov priče u kojoj dr Nele Karajlić intrigantno menja

ishod ključnih istorijskih okolnosti tako da o njima odlučuju ne samo vojske već i jedan leteći čilim – do savremene svakodnevice koja nam kroz pripovest Aleksandra Ilića opisuje kakva bi danas mogla da bude Kosovka devojka.

„U zbirci je ‘procvetalo hiljadu cvetova’ i mnogo likova koji su, dosledno višeglasju ove knjige, takođe krajnje različiti: između ostalih, kapetan britanske vojske i svetska pop-zvezda Džejsms Blant, koji je učestvovao u bombardovanju 1999, a posle uprkos odluci NATO komandanata odbio da na Kosovu napadne Ruse, srpski književni klasici Branislav Nušić i Milan Rakić, koji žive na Kosovu naoružani, sultan Murat, ‘Sveti Car Lazar’ i, naravno, Miloš Obilić, koji se, umesto da ubije sultana, s njim možda dogovorio, a možda dolazi i do još neočekivanijeg rešenja...“

Nobelovci

MO JEN

Smrt na sandalovom kocu

Prevod: ANA M. JOVANOVIĆ

Kada je kineski pisac Mo Jen 2012. godine dobio Nobelovu nagradu za književnost, u obrazloženju Nobelovog komiteta je stajalo: „Mešajući fantastično i stvarno, istorijske i društvene perspektive, Mo Jen je stvorio svet koji svojom složenošću podseća na svetove iz dela Vilijema Foknera i Gabrijela Garsije Markesa, istovremeno nalazeći izvor u staroj kineskoj književnosti i usmenoj tradiciji.“ I u ovom romanu, objavljenom 2001, sadržane su ove osobenosti Mo Jenovog pripovedačkog postupka. Pisac nas ovoga puta vodi u vreme Bok-serskog ustanka, koji je 1897. izbio u kineskoj provinciji Šandung protiv uticaja zapadnih sila i hrišćanskih misionara. Istorijska slika ovog događaja jeste iskrivljena ali je i paradoksalno istinita, pošto, kako je u pogovoru knjige napisala Mirjana Pavlović, Mo Jenu

nije toliko važan tačan prikaz istorijskog događaja, koliko opis složenog kineskog mentaliteta u teškim društvenim okolnostima: „Glavna junakinja bezuspešno pokušava da spase oca, znamenitog pevača lokalne opere i jednog od vođa ustanka, od laganog i bolnog umiranja posle nabijanja na sandalov kolac, a kaznu treba da izvrši njen svekar, čuveni dželat iz Gaomija. Pisac tako sučeljava dve tradicije ukorenjene u kineskoj kulturi: s jedne strane, roman sledi ritam i strukturu gaomijske opere, koja treba da sažme u sebi sjaj kineskog kulturnog nasleđa i human, neiskvaren i požrtvovan duh kineskog naroda, dok su, s druge strane, pripreme za pogubljenje i sâm čin pogubljenja opisani izrazito detaljno, živo i gotovo u teatarskom maniru, ističući svu surovost i tamu ljudskog uma. Prepletom ta dva vida ‘umetnosti’, koje će se na kraju romana stopiti u jednu pozorišnu predstavu, Mo Jen ukazuje na neraskidivu i katkad nerazlučivu univerzalnu vezu između jina i janga, tamne i svetle strane kako društva, tako i čovekove prirode.“

Komedija

MIRJANA ĐURĐEVIĆ

Odlazak u Jolki Palki ili Lažna uzbuna u Aleji zaslužnih

Mirjana Đurđević (1956), doktorka tehničkih nauka, profesorka Visoke građevinsko geodetske škole u Beogradu i nagrađivana spisateljica, napisala je pored ostalog i serijal od sedam parodija na kriminalističke romane sa detektivkom Harijetom kao glavnom junakinjom, od kojih poslednji nosi naslov *Odlazak u Jolki Palki ili Lažna uzbuna u Aleji zaslužnih*. U njemu Mirjana Đurđević na svoj karakterističan humorno-groteskno-sarkastičan način secira srpsku svakodnevnicu pričajući o tome kako žive ugledni Srbi u ledenoj, voljenoj Moskvi, a posebno Familije s Interpolovih poternica: „Detektivka Harijeta se pridonudno vraća iz invalidske penzije kako bi rešila najteži i najkomplikovaniji slučaj sa kojim se usamljena, klimakterična žena može

susresti: majčinu galopirajuću demenciju usred narastajuće sveopšte besparice. Ne bi li zbrinula majku u staračkom domu *Manjifiko*, prinuđena je da prodaje dušu, pokazaće se, odbeglim duhovima iz prošlosti. Kao u tipičnoj srpskoj zabludi, sve do potpunog razrešenja, novac pristiže iz Amerike, a ljubav iz Rusije.“ O svojim knjigama Mirjana Đurđević je jednom prilikom rekla: „U mojim romanima, bar onima iz serijala o detektivki Harijeti, postoje i zločinci i zločini. I istrage, manje ili više. Njima se bavi jedna ‘poštena žena’. Dotle je sve kao u teoriji krimi žanra. A nadalje kao u našoj jadnoj praksi. Nema rešenja! Ok, ‘otkrijem’ ja čitaocima ‘ko je ubica’ – kao što i inače svi znamo ko su ovde ‘ubice’ – ali nikako ih ne stiže ‘pravedna kazna’. Uvek ispadne da je pojeo vuk magarca. I u mojim romanima i u Srbiji. I onda to više nisu klasični krimići već satira. Opaka i pogana onoliko koliko ja imam pogan jezik. A posredno imam, vrlo...“

Nobelovci

SVETLANA ALEKSIJEVIĆ **Černobiljska molitva**

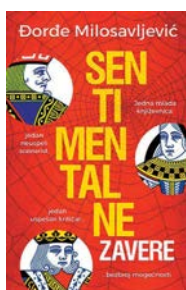
Prevod: ENISA USPENSKI

Dana 26. aprila 1986, serija eksplozija razorila je reaktor i postrojenje četvrtog energetskog bloka Černobiljske nuklearne elektrane u Ukrajini, nedaleko od granice s Belorusijom. Černobiljska katastrofa najveća je tehnološka katastrofa XX veka. Posledice koje je ostavila ne samo u Ukrajini već i u susjednoj Belorusiji ogromne su – preko dva miliona stanovnika Belorusije i danas živi na području kontaminiranom radijacijom, što je petina beloruske populacije. Knjiga *Černobiljska molitva* aktuelne dobitnice Nobelove nagrade za književnost, beloruske spisateljice Svetlane Aleksandrovne Aleksijevič, potresno je svedočanstvo upravo o černobiljskoj katastrofi. Reč je literarno-žurnalističkoj dokumentarističkoj knjizi, objavljenoj prvi put 1997. godine, u kojoj su sabrane ispovesti više od petsto ljudi kojima je ova katastrofa promenila život, među kojima su žrtve, spasioци, vojnici, političari, lekari, fizičari, žitelji ozračenih oblasti i drugi. „Kao u antičkom horu, smenjuju se u ovoj uznemirujućoj usmenoj hronici ruski fatalizam, stoičko herojstvo i crni humor“, rečeno je o ovoj knjizi koja je spisateljici donela svetsku slavu: „Ove glasove Svetlana Aleksijevič oblikuje u romanescne 'monologe' koji ostavljaju nepogrešiv rendgenski snimak ruske duše.“

Drama

ĐORĐE MILOSAVLJEVIĆ **Sentimentalne zavere**

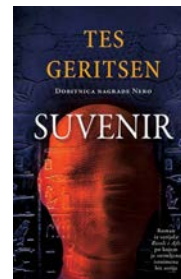

Junaci novog romana Đorđa Milosavljevića bivše su kolege sa studija dramaturgije: Tijana, uspešna spisateljica, Ranko, neuspeli scenarista koji radi kao kopirajter u marketinškoj agenciji, i Bogdan, uspešni kritičar, kolumnista i trendsetter. Ranko jednu reklamnu kampanju iskoristi da bi se potajno podsmehnuo Tijani, s kojom je pre deset godina bio u vezi. Kao da uvredu nije ni primetila, ona mu se uskoro javlja i predlaže mu da vezu obnove. Ranko je zatečen predlogom, a još više kad mu Bogdan, zajednički kolega, objasni prave Tijanine motive... „Smeštena u našu sredinu i našu savremenost, zbivanja u ovom romanu izlaze iz okvira konvencionalnih tema kojima se bavi većina naših pisaca i protkana su dobrim dijalogom i osećanjem humora, pogotovu onog apsurdnog. Veoma zanimljivo, neobično i slojevito ostvarenje“, stoji u preporuci Filipa Davida za ovu knjigu, dok Srđan Golubović o njoj kaže: „Izuzetna slika jedne generacije razapete između predstave o sopstvenoj važnosti i spoznaje o pripadnosti provincijalnom svetu koji ih okružuje.“ Milena Marković poziva na njeno čitanje rečima: „Koja god vrata da otvoriš, tamo je vrtlog, bezdan, rupa... Možda otvoriš vrata i uđeš u svoju sobu. A možda to nije tvoja soba i ti nisi taj čovek nego neki drugi. Takva je ovo knjiga. Otvorite!“

Krimi

TES GERITSEN **Suvenir**

Prevod: NIKOLA PAJVANČIĆ

Pre nego što je otpočela književnu karijeru, američka spisateljica kineskog porekla Tes Geritsen (1953) završila je na Stanfordskoj studiji antropologije, zatim medicinu na Kalifornijskom univerzitetu, i radila je kao lekar u Honoluluu. A onda je tokom porodijskog odsustva jednu od svojih priča poslala na lokalni književni konkurs, osvojila prvu nagradu i stekla samopouzdanje da nastavi s pisanjem. Svetsku slavu stekla je knjigama iz žanra forenzičkih i medicinskih kriminalističkih romana, naročito onim iz serijala *Ricoli i Ajs*, naslovljenom prema imenima dve protagonistkinje njenih trilera: detektivke Džejn Ricoli iz Odeljenja za ubistva Bostonske policije i medicinske istražiteljke i sudskog patologa More Ajs. *Suvenir* je sedmi roman o Ricoli i Ajs koji je „Laguna“ objavila. Zaplet počinje tako što je u podrumu muzeja Krispin u Bostonu pronađena zaboravljena mumija, ali iako na prvi pogled izgleda da je reč o savršeno očuvanom lešu drevne Egipćanke, Mora Ajs otkriva da je reč o žrtvi nedavnog ubistva. Bizaran zaplet, serija neočekivanih obrata i Geritsenin pripovedački dar i erudicija i u ovom trileru ljubiteljima žanra pružaju prvorazredno čitalačko zadovoljstvo. Prema romanima iz serijala *Ricoli i Ajs* snimljena je popularna istoimena televizijska serija u kojoj naslovne uloge igraju Endži Harmon i Saša Aleksander. Serija se emituje na američkoj kablovskoj televiziji TNT, a nakon završetka šeste, otpočelo je snimanje sedme i poslednje sezone.

Drama

MARKO VIDOJKOVIĆ **Kandže**

Marko Vidojković je popularnost stekao danas kultnim romanom *Kandže*, objavljenim prvi put 2004. godine, koji sugestivno i provokativno govori o studentskim protestima u zimu 1996/97. i onome što se dešavalo iza njihovih kulisaa. Osam godina kasnije, Vidojković je objavio i nastavak romana pod naslovom *Kandže 2: Diler i smrt*, u kome je junak *Kandže* šesnaest godina stariji i diler je nove droge koja konzumente pretvara u ono što bi trebalo da jesu, odnosno ono što zapravo jesu, da bi konzumenti ove droge uskoro postali svi građani Srbije. U oba romana Vidojković na sebi svojstven način oslikava mračnu srpsku svakodnevicu poslednje decenije XX i prve decenije XXI veka, ali, kako je konstatovao Mihajlo Pantić, on nas i podseća da književnost ipak nije samo puko opisivanje i prepisivanje života, već i najbolji način da razumemo život, ma kako besmislen i crn bio. U ovom izdanju su u jednom tomu objavljena oba romana, i *Kandže* i *Kandže 2*, sa autorovim pogovorom i poklonom čitaocima, CD-om audio-izdanja romana u trajanju od pet sati i izvođenju Sergeja Trifunovića.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec